

Korte mededelingen

VESTIGING VAN EEN AALSCHOLVERKOLONIE

In de Levende Natuur 72 (1969) delen P. Houwen en A. Timmerman Sr. op blz. 244—250 mee op welke wijze sedert 1966 in het Belgische natuur-reservaat de Blankaart getracht wordt een nieuwe Reiger- en Aalscholverkolonie te vestigen. Bij de Reigers gelukte dit vrijwel onmiddellijk. „Wilde” reigers vestigden zich opnieuw op de Blankaart het jaar na het eerste uitzetten van jonge uit Nederland afkomstige, exemplaren. Voorjaar 1970 hebben er circa 30—40 paar gebroed, onder welke ook enige paren in het kooibos, waar de kolonie vroeger gevestigd was. De Aalscholvers vertoefden met enige „wilde” soortgenoten voortdurend op de grote vijver. In 1969 deed slechts één in prachtkleed verkerende Aalscholver pogingen om een nest te bouwen op het eilandje in de kleine vijver. De verwachting was, dat in het voorjaar van 1970 enkele paren van de in 1966 uitgezette, geleewiekte Aalscholvers tot broeden zouden komen. Ze zouden dan in hun 4e kalenderjaar en geslachtsrijp, kunnen zijn. In de maanden februari, maart en april van dit jaar werden de Aalscholvers, die nog steeds op de grote vijver vertoefden, nauwlettend gade geslagen. Op een eilandje waren enkele kunstnesten gemaakt. De Aalscholvers vertoonden echter geen enkele neiging tot paarvorming.

Eind april, begin mei keerden plotseling enkele Aalscholvers naar de kleine vijver terug en begonnen te paren en te nestelen. Spoedig waren er drie nesten, die temidden van de struiken, gewoon op de grond gebouwd waren. Voordat men eigenlijk goed door had, dat het de Aalscholvers ernst was, lagen de eieren aangepikt. Eén nest ging verloren door onbekende oorzaak. Op twee nesten lagen respectievelijk 2 en 4 gezonde jonge vogels.

Hiermee is althans de mogelijkheid om Aalscholvers in een natuurgebied uit te zetten en tot broeden te krijgen bewezen.

Een uitgebreidere publicatie over dit experiment zal later worden samengesteld.

P. Houwen

A. Timmerman Sr.

AFWIJKENDE JACHTTECHNIEK VAN DE KWAK

(Nycticorax nycticorax)

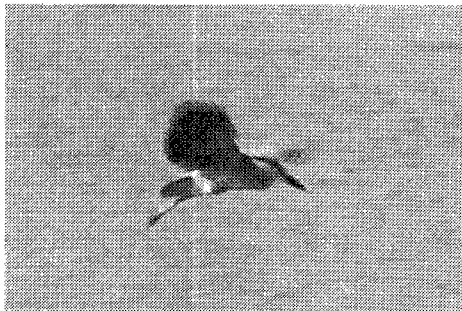
Begin mei 1970 bracht ik enkele dagen door in het splitsingsgebied van Donau en Drau in Joegoslavië. Dit gebied, Kopački Rit genaamd, bestaat uit een uitgestrekt vloedboscomplex en tal van meren van uiteenlopende grootte. Rond de Kopački Rit heeft men op enkele plaatsen visvijvers gecreëerd waarin vooral Karper (*Cyprinus carpio*) wordt gekweekt. De streek is bijzonder vogelrijk. Op 6—5—1970 deed ik van 14.00 tot 16.30 uur waarnemingen in de buurt van Tikves. Ik bevond mij op een hoge dijk die de waterkering vormt tussen de Kopački Rit en een visvijver van méér dan een kilometer lengte en ca. 150 meter breedte. De andere lengtezijde van deze visvijver wordt gevormd door een slechts ca. anderhalve meter hoge dijk met daarachter wederom een

visvijver. Rondom de desbetreffende vijvers bevond zich een smalle strook overjarig riet waarvóór op veel plaatsen een dikke laag aangespoeld plantenmateriaal dreef. Boven de vijvers visten Visdiefjes (*Sterna hirundo*), Zwarte Sterns (*Chlidonias niger*) en een tweetal Reuzensterns (*Hydroprogne caspia*). Ardeidae waren talrijk: vanuit mijn standplaats waren voortdurend enkele Ralreigers (*Ardeola ralloides*), een tiental Kwakken (*Nycticorax nycticorax*), twee Purperreigers (*Ardea purpurea*) en veel Blauwe Reigers (*Ardea cinerea*) te zien. Ooievaars (*Ciconia ciconia*) fourageerden alom en tot tweemaal toe viel er in de ruigten achter de vijvers een Zwarte Ooievaar (*Ciconia nigra*) in. Voorts was de Zwarte Wouw (*Milvus migrans*) talrijk. Halverwege de waarnemingsperiode vloog er laag een adulte Zeearend (*Haliaeetus albicilla*) over de lengteas van de eerste visvijver.

De Kwakken hadden zich voor het merendeel gezet op de tegen de oever drijvende veek vanwaar zij jaagden. Enkele exemplaren hadden plaatsgenomen op de uiteinden van de overal in de vijver staande bevestigingspalen voor fuiken. Op een gegeven ogenblik viel het mij op dat een Kwak op ca. zes meter boven het water in grote kringen rondvloog waarbij de snavel schuin, soms zelfs nagenoeg loodrecht naar beneden werd gehouden. De vogel wijzigde vaak van richting en hield soms even in zoals wij ook sterns zien doen wanneer waarschijnlijk onder de waterspiegel iets de aandacht trekt. Daar de Kwak de indruk wekte dat hij op deze manier poogde prooi te bemachtigen, heb ik de vogel een tijdlang gevolgd. Gedurende een periode van ruim een half uur dook de vogel zesmaal naar beneden waarvan hij driemaal doorzette: de andere malen zwenkte hij juist boven de waterspiegel af. Dit duiken ging verrassend snel. Telkens echter wanneer ik verwachtte dat de vogel te water zou gaan, werd de vaart aanzienlijk vertraagd en met de snavel in het water toegestoten. Hoewel het lichaam het water beroerde, ging hij beslist niet zover te water zoals we bij sommige sterns en de Visarend (*Pandion haliaëtus*) zien. Bij de eerste duik die ik waarnam, had de Kwak succes. Hij bemachtigde een 15-20 cm grote vis en vloog met deze in de snavel in de richting van de oever. Onmiddellijk werd de Kwak achtervolgd door een Bonte Kraai (*Corvus corone cornix*) die zo hevig ataqueerde, dat de Kwak zijn prooi in het water liet vallen. De volgende poging had geen resultaat maar de derde weer wel. De Kwak ving toen een karperachtige vis die groter leek dan de eerder bemachtigde buit. Helaas verloor de vogel ook deze vis en wel aan een Zwarte Wouw. De roofvogel attaqueerde de Kwak toen deze een tiental meters laag over het water met zijn buit was weggevlogen; toen door de schrikreactie van de Kwak op deze aanval de vis in het water viel, werd deze terstond door de Zwarte Wouw „geschept”.

Ik heb deze jachtwijze nergens in de mij ter beschikking staande literatuur beschreven gevonden. Hoe dit exemplaar — aangenomen wordt dat het steeds dezelfde vogel betrof, hoewel ik daar niet geheel zeker van ben, daar hij enkele malen uit mijn gezichtsveld verdween — deze jachtwijze heeft ontwikkeld, is zuiver hypothetisch. De bijzondere visrijkdom van de vijver en de

omstandigheid dat gedurende deze tijd van het jaar de vis door de paaidrift de voorzichtigheid uit het oog verliest, zal er stellig toe hebben bijgedragen dat de Kwak op deze manier met succes prooi kon bemachtigen. Denkbaar is dat de Kwak begonnen is vanaf een standplaats hoog boven het water, bijvoorbeeld de bevestigingspalen voor fuiken, op de enkele meters beneden hem zwemmende vissen te duiken en hierbij succes boekte.

Tenslotte is vermeldenswaardig dat tijdens mijn bezoek aan de Kopački Rit de waterstand drieënhal à vier meter boven normaal was. Bij een vaartocht heb ik enkele Kwakken waargenomen die standplaats hadden ingenomen in de nog net boven water uitstekende toppen van bomen en struiken, vanwaar uit kennelijk werd gevisd; eens zag ik een Kwak zitten op een in het water drijvende boomstam.

G. L. Ouweneel.

SUMMARY

Different way of hunting by the Nightheron (Nycticorax nycticorax)

On May 6th, 1970 near the Kopački Rit in Yugoslavia a Nightheron was observed that fished like a tern. The bird was flying in wide circles about six meters above waterlevel, keeping its bill turned towards below.

During a period of about half an hour the Nightheron dived three times. Reaching waterlevel it held its speed while it pecked with its bill to the prey. Though the bird's body moved the water it did not perch. The Nightheron caught two fishes in this way. Both times, however, the bird lost its prey. The first time a Hooded crow attacked the Nightheron so that the fish fell into the water; the next time a Black kite did the same. After the Nightheron had dropped the fish this bird of prey picked it out of the water.

Naschrift van de redactie: R. S. Palmer (ed.), „Handbook of North American birds, 1, 1962, p. 483 vermeldt: Various observers have seen it alight in deep water, usually to seize prey and then to take wing. It swims well.

LITERATUUR

- Bauer, Kurt M. & Urs. N. Glutz von Blotzheim (1966): Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 1. Frankfurt am Main.
 Lebrecht, met anderen (1961): De Biesbosch. Land van het levende Water. Zutphen.
 Lebrecht, (1964): De Kwak en het Deltaplan. Limosa 37: 277.
 Keve, András (1969): Das vogelleben der mittleren Donau. Budapest.
 Voous, K. H. (1960): Atlas van de Europese vogels. Amsterdam.